

מתוך היקדמת המחבר: ועיניכם תראינה בנים בני כשתילי זרעים סביב לשלחנם,
תכמים ונבונים, ובתים מלאים כל טוב, גם עושר גם כבוד לא יסופו מזרעכם

גליון
זרע שמשון המבואר

פרשת במדבר

אות א

דרוש מתוך הספר המסוגל 'זרע שמשון' שחברו הגאון המקובל

האלוקי חסידא קדישא רבנו **שמשון חיים ב"ר**

נחמן מיכאל נחמני זלה"ה

מח"ס 'זרע שמשון' ו'תולדות שמשון'

שחי לפני כ-300 שנה בתקופת האור החיים' ומקום קברו לא נודע

והבטיח שהלומד בחידושיו וספריו יזכה לישועות בבני חיי ומזוני

נלב"ע ו' אלול תקל"ט

דרוש מנוקד ומבואר בתוספת ציונים והארות

יו"ל על ידי מוסדות זרע שמשון

שע"י האיגוד העולמי להפצת תורת זרע שמשון

י"ל ע"י האיגוד העולמי
להפצת תורת
"זרע שמשון"

לקבלת הגליון נא לשלוח למייל:
zera277@gmail.com

ארה"ב
הרב מנחם בנימין פאסקס
ZERA SHIMSHON
C/O B PASKESZ 1645 48 ST
BROOKLYN NY 11204
347-496-5657
mbpaskesz@gmail.com

ארה"ק
הרב ישראל זילברברג
05271-66450

ניתן לשלוח תרומות והנצחות
לזכות ולע"ג ולקחת חלק בהוצאות
והפצת הגליונות והספרים.

ניתן להפקיד בגנזק מרובטל (17) סניף 635
מספר השבוע 71713028 ע"ש זרע שמשון,
כמו כן ניתן לתרום בכרטיס אשראי

וזכות הצדיק ודברי תורתו הקדושים יגן מכל
צרה וצוקה, ויושפע על הלומדים ועל המסייעים
בני חיי ומוני ועל טוב טלה
בהנחלתו
בהקדמת ספריו.

הוצאת והפצת קונטרס
'זרע שמשון העבואר'
נתרם
לזכות והצלחת

דניאל אורי
בן רג'נה מלכה

שיראה הצלחה וברכה
בלי גבול וכלי עדה בעסקיו
בכל העולם
ויתקיים בו הפסוק
"ופרצת יעה וקדעה"
צפונה ונגבה"

לשוחפות של ברכה בכל עת
מוקד זרע שמשון
ארץ ישראל 02-80-80-500
ארה"ב 347-496-5657

הודעה ובקשה!

השתדלנו להעסיק בדבריו רבנו ולבארים כראוי עד הוכח שמשנת ידיו, אולם דברי רבנו עמוקים מני ים ואין כבודנו כלל להתגדר ולומר שהשגנו את עומק דבריו ודעונו, ובראי לא לקבוע כשה שכתב שזה הפירוש המוחלט בדבריו, ולכן אנו פונים אל כל הלומדים ה"ו, שבאם תמצאו דברים שאינם כראוי ואינם עולים בקנה אחד עם דברי חז"ל או רבותנו הקדמונים, בודאי לא על רבנו הקדוש ז"ע יהיה תלונתכם בו אם עלינו, ובקשתנו שטוהה לטי מיהלומדים אשר יבין וימצא פירושים ודרכים יותר ראויים בהבנת דברי רבנו, אא מוטו שמיצאם לרדיו ככרי שנובל לתקנם ולשלכם במהרהודות הבאות, ובוה יהיה הלקו עמנו כוביו הרבים.

כמו כן נשמח לקבל הערות והארות לשיפורים מכל סוג שהוא לתועלת הלומדים,
וכן באם תמצאו טעות ושגיאה מכל סוג שהוא, אנא תיידעו אותנו על כך ותבואו על הברכה.

וַיֵּשׁ לֹמֶר, דְּאִיתָא בַּיְלְקוּטָא (שמעוני במדבר רמז תרפז), זֶה שְׁאָמַר הַפְּתוּב 'וּדְגָלוּ עָלַי אַהֲבָה' (שיר השירים ב, ד), בַּיּוֹן שְׁנַגְלָהּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַר סִינַי, יִרְדּוּ עִמּוֹ עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם אֶלֶף רַבּוּת מִרַבּוּת שְׁלִי

דִּילְמָא עַל הַשְּׂרָאָת שְׂכִינָה, אוּ עַל הַתּוֹרָה, אוּ עַל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. וְגַם בַּפְּסוּק הַקּוֹדֵם (פסוק יט) 'מִגִּיד דְּבָרָיו לְיַעֲקֹב חֲקָיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל, מַהוּ 'עַקֵּב', וּמַהוּ 'יִשְׂרָאֵל'. וּמַהוּ 'דְּבָרוֹ חֲקָיו וּמִשְׁפָּטָיו'.

זרע שמשון המבאר

בלשונו'. ועוד יש להקשות, מהו הכפילות בפסוק 'דְּבָרָיו', 'חֲקָיו', וּמִשְׁפָּטָיו' - איזה חילוק יש ביניהם^ט.

בשעת מתן תורה זכו ישראל לדגלים כמו המלאכים

וַיֵּשׁ לֹמֶר, בַּהֲקֵדָם מַה דְּאִיתָא בַּיְלְקוּטָא (שמעוני במדבר רמז תרפז)^כ זֶה שְׁאָמַר הַפְּתוּב (שיר השירים ב, ד) שבח שישאל משבחים להקב"ה, 'הֲכִיָּאֲנִי אֶל בֵּית הַיֵּינָן וְדְגָלוּ עָלַי אַהֲבָה', בַּיּוֹן שְׁנַגְלָהּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַר סִינַי, כְּדִי לִיתֵן אֶת הַתּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, יִרְדּוּ עִמּוֹ מִשְׁמַיִם, עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם אֶלֶף רַבּוּת

הַדְּגָלִים שְׁנִיתְנוּ רַק לְיִשְׂרָאֵל^ל, דִּיִּיִּמָּא רַצָּה לְרַמֵּז בְּזֶה חֵילוּק אַחַר בֵּין יִשְׂרָאֵל לְאוֹמוֹת, שִׁישׁ לְפָרְשׁוּ עַל הַשְּׂרָאָת הַשְּׂכִינָה בְּיִשְׂרָאֵל, וְלֹא בְּגוֹיִם, אוּ עַל הַתּוֹרָה שְׁנִיתְנָה לְיִשְׂרָאֵל, וְלֹא לְגוֹיִם, אוּ עַל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שְׁבָנָה הַקַּב"ה לְיִשְׂרָאֵל, וְלֹא לְגוֹיִם^ט.

וְגַם בַּפְּסוּק הַקּוֹדֵם (פסוק יט), 'מִגִּיד דְּבָרָיו לְיַעֲקֹב חֲקָיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל', יֵשׁ לְהַקְשׁוֹת, מַהוּ - לְמַה אֲצֵל 'דְּבָרָיו' כְּתוּב 'עַקֵּב', וּמַהוּ - וּלְמַה אֲצֵל 'חֲקָיו וּמִשְׁפָּטָיו' כְּתוּב 'יִשְׂרָאֵל', כְּלוֹמֵר, לְמַה שִׁינָה הַפְּסוּק

ציונים ומקודות

(פרשת אחרי מות עג, א) מבואר, שכבר עמדו שם על שתי הקושיות האחרונות שמקשה רבינו, וגם השיבו עליהם, וזה לשונו, רבי אלעזר שאל לרבי שמעון אבוהי, אמר ליה, הא תנינן אסור ללמד תורה לעכו"ם, ושפיר אתער חברייא דבבל, דכתיב (תהלים קמו כ) 'לא עשה כן לכל גוי', אבל כיון דאמר 'מגיד דבריו ליעקב', אמאי 'חוקיו ומשפטיו לישראל'. לרבי אלעזר שאל מרבי שמעון אביו, הרי שנינו בגמרא (חגיגה יג, א) אסור ללמד תורה לעכו"ם, ויפה התעוררו בזה החברים של בבל, שזה נלמד ממה שכתוב 'לא עשה כן לכל גוי', אבל מכל מקום, דבר זה עדיין קשה לי, כיון שאמר 'מגיד דבריו ליעקב', מדוע כתב 'חוקיו ומשפטיו לישראל', כלומר, למה כפל הפסוק את דבריו, וגם מהו הטעם של שינוי הלשון בפסוק, שברישא נקט 'דבריו' ויעקב, ואילו בסיפא נקט 'חוקיו ומשפטיו' וישראל. ועיין שם שתיריך, ש'דבריו' הם הנגלה שבתורה, ו'חוקיו ומשפטיו' הם הדברים הסתומים שבתורה. וכן, שלכן אצל 'דבריו' כתוב 'יעקב', שהרי הנגלה נמסר אף לפשוטים שבישראל, ואילו אצל 'חוקיו ומשפטיו' נקט 'ישראל', לפי שהנסתר נמסר רק לבעלי המדרגה הגבוהה. וביאור הזוהר הוא לשיטתו שהפסוק מדבר מדברי תורה בלבד, ובא ללמד שאסור למסור דברי תורה לעכו"ם. אמנם רבינו מתמיה על לשון הפסוקים, לפי שיטת הילקוט, שלא עשה כן לכל גוי, קאי על הדגלים. יב. לשון הילקוט, זה שאמר הכתוב

וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל, לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל גּוֹי וּמִשְׁפָּטִים כָּל יְדַעוּם הַלְלוּיָהּ'. ח. באשר הנחלים (במדב"ר שם) דקדק כן, וכתב לבאר בדרך הדחק, עיין שם. ט. ואכן בגמרא (חגיגה יג, א), ובזוהר (פרשת אחרי מות עג, א; הובאו דבריו להלן בהערה), דרשו שלא עשה כן לכל גוי קאי על התורה, ולמדו מפסוק זה, שאסור למסור דברי תורה לעכו"ם. וברד"ק (תהלים שם) משמע, שלא עשה כן לכל גוי, קאי על ההתגלות של הקב"ה במעמד הר סיני, ו'משפטיו' כל ידעומו, קאי על משפטי התורה שמסר אז הקב"ה לישראל בלבד. י. ואף שידוע ששם 'ישראל' מורה על מדרגה גבוהה, ושם 'יעקב' מורה על מדרגה קטנה ונכמו שמשמע מדברי רבינו עצמו בסוף הדרוש, וכמו שהובא בהערה שם בשם הזוהר, מכל מקום, השינוי בלשון הפסוק קשה, שאצל 'דבריו' נקט השם 'יעקב', ואילו אצל 'חוקיו ומשפטיו' נקט השם 'ישראל', ואם רצה להזכיר את שתי המדרגות, היה ראוי לומר 'מגיד דבריו חוקיו ומשפטיו ליעקב ולישראל'. יא. שאף שהחילוק בין 'חוקיו ומשפטיו' ידוע, שחוקים הם דיני התורה שלא ניתן להבינם לפי השכל האנושי, ומשפטים הם מצוות התורה המובנות גם בשכל האנושי (כמו שהביא רבינו עצמו בהמשך הדרוש בשם רש"י). מכל מקום עדיין קשה, מהו הפירוש של 'דבריו'. ועוד, שלפי דרשת הילקוט, שפסוקים אלו עוסקים מענין הדגלים, גם החילוק שבין 'חוקיו' ו'משפטיו', לא שייך בהם. מתוך דברי הזוהר

נְתָאוֹתֵם לְדָגְלִים, חַיִּיכֶם שְׁאֵנִי עוֹשֶׂה
שְׂאֵלְתְּכֶם, שְׁנֹאמֵר (תהלים כ, ו) 'יִמְלֵא ה'
כָּל מִשְׁאֲלוֹתֶיךָ, מִיַּד הוֹדִיעַ הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא אֶהְבֶּתוּ עַל יִשְׂרָאֵל וְאָמַר
לְמִשְׁהָ, לֵךְ עֲשֵׂה אוֹתָם דְּגָלִים כְּמוֹ
שְׁנַתְּאוּוֹ, עַכ"ל.

זֶרַע שְׁמִשׁוֹן הַמִּבְּאֵר

וְאָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לִישְׂרָאֵל,
נְתָאוֹתֵם לְדָגְלִים, חַיִּיכֶם - לִשְׁנוֹן שְׁבוּעָה,
שְׁאֵנִי עוֹשֶׂה שְׂאֵלְתְּכֶם, וּמִתְקַן גַּם לָכֶם
דְּגָלִים כְּמוֹ שְׁנַתְּאוֹתֵם, שְׁנֹאמֵר (תהלים כ, ו) ¹⁰
'וּבְשֵׁם אֱלֹהֵינוּ נִדְּגוּל יִמְלֵא ה'
כָּל מִשְׁאֲלוֹתֶיךָ - הַקְּב"ה יִמְלֵא מִשְׁאֲלוֹתֵיהֶם שֶׁל
יִשְׂרָאֵל בְּעֵינֵי הַדְּגָלִים, מִיַּד הוֹדִיעַ הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא אֶהְבֶּתוּ עַל יִשְׂרָאֵל, וְאָמַר
לְמִשְׁהָ, לֵךְ וְעֲשֵׂה אוֹתָם - אֵת יִשְׂרָאֵל
דְּגָלִים, כְּמוֹ שְׁנַתְּאוּוֹ, עַכ"ל. הִרִי מִבּוּאֵר,
שֶׁכֶּשֶׁקְּבָלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה בְּהַר סִינַי, רָאוּ
אֶת הַמְּלֵאכִים עֹשִׂים דְּגָלִים דְּגָלִים, וְנִתְּאוּ
לְהִיּוֹת כְּמוֹתֵם, וּמִשּׁוֹם כֵּךְ נִתֵּן לָהֶם הַקְּב"ה
הַדְּגָלִים.

מְלֵאכִים, שְׁנֹאמֵר (תהלים סח, יח) 'רִכֵּב
אֱלֹהִים רִבְתִּים', וְהָיוּ כָּלֶם עֲשׂוּיִם דְּגָלִים
דְּגָלִים. אָמְרוּ, הֲלוֹאֵי אֲנִי נַעֲשִׂים דְּגָלִים
כְּמוֹתֵם. לִכְךָ נֹאמֵר 'הִבְיֵאֵנִי אֶל בֵּית
הַיְיִן' (שיה"ש שם), זֶה סִינַי שְׁבוּ נִתְּנָה
הַתּוֹרָה. אָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,

מְרַפְּבוֹת שֵׁל מְלֵאכִים, שְׁנֹאמֵר (תהלים סח,
יח) ¹¹ 'רִכֵּב אֱלֹהִים רִבְתִּים', וְהָיוּ כָּלֶם - כֹּל
הַמְּלֵאכִים, עֲשׂוּיִם דְּגָלִים דְּגָלִים - מִחֻלְקִים
לִמְחֻנוֹת, וְלִכֹּל מִחְנָה וּמִחְנָה הִיָּה דָּגַל מִיּוֹחַד,
לְפִי תְּפִקִּדוֹ שֶׁל מִחְנָה זֶה. אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל,
הֲלוֹאֵי אֲנִי גַם כֵּן נַעֲשִׂים דְּגָלִים כְּמוֹתֵם -
שְׁנֵהִיָּה מִחֻלְקִים לִמְחֻנוֹת, וְלִכֹּל מִחְנָה הִיָּה
דָּגַל מִיּוֹחַד הַמְּרָאָה עַל תְּפִקִּדוֹ ¹². לִכְךָ נֹאמֵר
(שיה"ש שם) 'הִבְיֵאֵנִי אֶל בֵּית הַיְיִן', זֶה הַר
סִינַי שְׁבוּ נִתְּנָה הַתּוֹרָה שֶׁנִּמְשְׁלָה לַיְיִן,
וְנֹאמֵר בְּהַמֶּשֶׁךְ הַפְּסוּק 'וְדָגְלוּ עָלַי אֶהְבֶּה',
שְׁבֵהָר סִינַי בִּיקְשׁוּ יִשְׂרָאֵל, הַלּוֹאֵי שֶׁהַקְּב"ה
'מְדַגֵּל עֲלֵינוּ אֶהְבֶּה' - שְׁגַם עֲלֵינוּ יִגְלֵה אֵת
אֶהְבֶּתוּ עַל יְדֵי שִׁיתְקַן גַּם לָנוּ דְּגָלִים.

צִיּוֹנִים וּמְקוֹדוֹת

יִכְרִין, וּמִנֵּין שֶׁהוּא אֶהְבֶּה לִישְׂרָאֵל, שֶׁכֵּן שִׁלְמָה
אוֹמַר 'הִבְיֵאֵנִי אֶל בֵּית הַיְיִן וְדָגְלוּ עָלַי אֶהְבֶּה' וְכו',
דְּבַר אַחֵר, 'הִבְיֵאֵנִי אֶל בֵּית הַיְיִן, בְּשַׁעַר שִׁנְגַּלָּה
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַר סִינַי יִרְדוּ עִמּוֹ כ"ב רִבְבוֹת
שֶׁל מְלֵאכִים וְכו'. יג. לִשְׁנוֹן הַפְּסוּק, 'רִכֵּב
אֱלֹהִים רִבְתִּים אֶלְפֵי שְׁנֹאֵן ה' כֶּם סִינַי בְּקִדְשׁ.
יֵד. רִכֵּב אֱלֹהִים, הֵיִינוּ מִרְכַּבוֹת הַמְּלֵאכִים,
'רִבְבוֹתֵיִם' הֵיִינוּ שְׁתֵּי רִבְבוֹת, וְעוֹד 'אֶלְפֵי הֶם שְׁנֵי
אֶלְפִים שֶׁל רִבְבוֹת, וְיַחֲדֵי הֶם כ"ב אֶלְפֵי רִבְבוֹת. רָאָה
רִש"י (בַּמִּדְבָּר י, לו) בְּפִירוּשׁ הַפְּסוּק 'רִבְבוֹת אֶלְפֵי
יִשְׂרָאֵל'. וְרָאָה בַּמְּפָרְשֵׁי הַמִּדְרָשׁ (בַּמִּדְבָּר ב, ג),
שֶׁהִגִּיהוּ אֵת גִּירְסָא זו שֶׁהִבְיֵא רִבִּינוּ, וְכִתְבוּ שְׁצִירֵךְ
לוֹמַר 'כ"ב אֶלְפֵי מִרְכַּבוֹת שֶׁל מְלֵאכִים'.
14. וּמִתּוֹךְ כֵּךְ הִיָּה אַחַדוֹת וְשִׁלוֹם בִּינֵיהֶם, כְּפִי
שִׁיבּוּאֵר בְּסִמּוּךְ. 15. לִשְׁנוֹן הַפְּסוּק, 'נִרְנְנָה
בִּישׁוּעַתְּךָ וּבְשֵׁם אֱלֹהֵינוּ נִדְּגוּל יִמְלֵא ה' כָּל
מִשְׁאֲלוֹתֶיךָ'. 16. בְּעֵץ יוֹסֵף (בַּמִּדְבָּר שם) בִּיאֵר,
שִׁיבּוּאוֹתוֹ הֵיִינוּ לִשְׁנוֹן 'בְּכָל אוֹת נִפְשׁוֹ' (דְּבָרִים יח
1), שֶׁכֵּל יִשְׂרָאֵל נִתְּאוּ לְדָגְלִים בְּמַעֲמַד הַקְּדוֹשׁ,
כִּשְׂרָאוּ שֶׁם דְּגָלִים שֶׁל שְׁמַלְאכֵי הַשֶּׁרֶת.

הִבְיֵאֵנִי אֶל בֵּית הַיְיִן, כִּיּוֹן שִׁנְגַּלָּה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
עַל הַר סִינַי, יִרְדוּ עִמּוֹ עֲשׂוּיִם וְשִׁנִּים אֶלְפֵי רִבְבוֹת
מִרְכַּבוֹת שֶׁל מְלֵאכִים, שְׁנֹאמֵר 'רִכֵּב אֱלֹהִים רִבְתִּים',
וְהָיוּ כֹּלֶם עֲשׂוּיִם דְּגָלִים דְּגָלִים, לִכְךָ נֹאמֵר 'דָּגְלוּ
מִרְכַּבְּהָ, כִּיּוֹן שִׁרָאוּ אוֹתָן יִשְׂרָאֵל שֶׁהָיוּ עֲשׂוּיִין דְּגָלִים
דְּגָלִים, הָיוּ מִתְּאוּיִן לְדָגְלִים, אִמְרוּ הַלּוֹאֵי שְׁאֵנִי
נַעֲשִׂין דְּגָלִים כְּמוֹתֵם, לִכְךָ נֹאמֵר 'הִבְיֵאֵנִי אֶל בֵּית
הַיְיִן', זֶה סִינַי שְׁבוּ נִתְּנָה הַתּוֹרָה [שֶׁנִּמְשְׁלָה לַיְיִן].
שְׁנֹאמֵר (מְשִׁלֵּי ט, ה) 'וְשִׁתּוּ בֵּינֵי מִסְכַּתִּי', וְדָגְלוּ עָלַי
אֶהְבֶּה' הַלּוֹאֵי הוּא מְדַגֵּל עֲלֵינוּ אֶהְבֶּה, וְכֵן הוּא
אוֹמֵר 'נִרְנְנָה בִּישׁוּעַתְּךָ וּבְשֵׁם אֱלֹהֵינוּ נִדְּגוּל', אִמְרוּ
לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, נְתָאוֹתֵם לְדָגְלִים, חַיִּיכֶם
שְׁאֵנִי עוֹשֶׂה שְׂאֵלְתְּכֶם, שְׁנֹאמֵר 'יִמְלֵא ה' כָּל
מִשְׁאֲלוֹתֶיךָ', מִיַּד הוֹדִיעַ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶהְבֶּתוּ
שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ לְמִשְׁהָ, לֵךְ עֲשֵׂה אוֹתָם דְּגָלִים כְּמוֹ
שְׁנַתְּאוּוֹ 'אִישׁ עַל דָּגְלוֹ בְּאוֹתוֹ'. וְהִנֵּה בְּגִירְסַת
הַיִּלְקוּט שֶׁלְּפָנֵינוּ, לֹא נִמְצָאָה הַהֶתְחַלָּה שֶׁהִבְיֵא רִבִּינוּ
זֶה שְׁאֵמֵר הַכְּתוּב וְדָגְלוּ עָלַי אֶהְבֶּה. אִמְנֵם בַּמִּדְרָשׁ
(בַּמִּדְבָּר ב, ג) אֵינְתָא, חִיבָה גְדוּלָּה חֲבָבֵן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא שֶׁעֲשֵׂאֵם דְּגָלִים כְּמַלְאכֵי הַשֶּׁרֶת, כְּדִי שִׁהִיּוּ

וְזֶהוּ שְׁאֵמַר הַפְּתוּב, לָמָּה לֹא עָשָׂה כֵן
לְכָל גּוֹי, מְשׁוּמִים מְשַׁפְּטִים בַּל
יָדְעוּם, שְׁלֹא קִבְּלוּ הַתּוֹרָה. וְאִיזְהוּ הַדְּבָר
שֶׁהַרְוִיחוּ יִשְׂרָאֵל בְּקִבְּלַת הַתּוֹרָה, הָיוּ
אוֹמְרֵי הַדְּגָלִים שְׁמֵרָאִים הַיְחִיד וְהַשְּׁלוֹם,
בְּדַלְקָמֶן בְּסֻמוּף (אוֹת ג').

וְאִיתָא בַּמִּדְרָשׁ (תַּנְחוּמָא, בַּפְרָשְׁתִּינוּ סִימֵן יב'),
שְׁיַעֲקֹב אָבִינוּ עָלְיוּ הַשְּׁלוֹם
צָוָה לְבָנָיו שְׁיִשְׂאוּ אֶת אָרוֹנָו כְּפִי הַסֵּדֶר
שֶׁהָיוּ רְאוּיִים לִפְעַם בְּדַגְלִים וְכוּ', בְּדַכְתִּיב
(בַּמִּדְבָּר ב, ב) 'אִישׁ עַל דְּגָלוֹ בְּאֵתֶת לְבֵית
אַבְתָּם' וְכוּ'. וְזֶהוּ 'מַגִּיד דְּבָרָיו לְיַעֲקֹב',

פסוק 'מגיד
דבריו ליעקב
וכו' לא עשה
כן לכל גוי

זֶרַע שְׁמִשׁוֹן הַמִּבְאֵר

הקב"ה גילה ליעקב את סדר הדגלים
כדי שיצוה לבניו שישאוהו כסדר הזה

ישראל הרויחו על ידי הדגלים
אחדות ושלוש מפגעים רעים

וכדי לבאר כוונת תחילת הפסוק 'מגיד
דבריו ליעקב', יש להקדים מה דאיתא
בַּמִּדְרָשׁ (תַּנְחוּמָא, בַּפְרָשְׁתִּינוּ סִימֵן יב'), שְׁיַעֲקֹב
אָבִינוּ עָלְיוּ הַשְּׁלוֹם צָוָה לְבָנָיו לִפְנֵי מוֹתוֹ,
שְׁיִשְׂאוּ אֶת אָרוֹנָו לְאַחַר מוֹתוֹ, מִמְצָרִים
לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל, כְּדִי לְקַבְּרוּ בַּמְעַרַת הַמְּכַפְלָה,
וּסְדֵר עֲמִידַתָם בְּאַרְבַּע צַדֵּי הָאָרוֹן יִהְיֶה כְּפִי
הַסֵּדֶר שֶׁהָיוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רְאוּיִים לִפְעַם
בְּדַגְלִים בַּמִּדְבָּר, שֶׁהָיוּ הֵי"ב שְׁבֻטִים
מְחֻלְקִים לְאַרְבַּע צַדֵּי רוּחוֹת הָעוֹלָם, שְׁבֻכֵל
צַד הָיוּ שְׁלוֹשָׁה שְׁבֻטִים וְכוּ', בְּדַכְתִּיב (בַּמִּדְבָּר
ב, ב) ^{כו} 'אִישׁ עַל דְּגָלוֹ בְּאֵתֶת לְבֵית אַבְתָּם'
יִחַנּוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, שִׁמָּה שְׁכָתוּב 'בְּאֵתֶת',

וְזֶהוּ שְׁאֵמַר הַפְּתוּב לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל גּוֹי
וּמְשַׁפְּטִים בַּל יָדְעוּם, כְּלוּמַר, לָמָּה לֹא עָשָׂה
כֵן כִּכְלָ גּוֹי - לָמָּה לֹא תִּקֵּן הַקַּב"ה דְּגָלִים
לְכָל הַגּוֹיִם, כְּמוֹ שֶׁתִּקֵּן לְיִשְׂרָאֵל, מְשׁוּם
ש'מְשַׁפְּטִים בַּל יָדְעוּם' - מִפְּנֵי שֶׁהַקַּב"ה לֹא
הוֹדִיעַ לָהֶם אֶת מְשַׁפְּטֵי הַתּוֹרָה, כְּלוּמַר, לִפִּי
שֶׁהַגּוֹיִם לֹא קִבְּלוּ עֲלֵיהֶם אֶת הַתּוֹרָה כְּמוֹ
שֶׁקִּיבְלוּהוּ יִשְׂרָאֵל. וְאִיזְהוּ הַדְּבָר שֶׁהַרְוִיחוּ
יִשְׂרָאֵל בְּקִבְּלַת הַתּוֹרָה, הָיוּ אוֹמְרֵי הַדְּגָלִים,
שְׁמֵרָאִים עַל הַיְחִיד - הָאֲחַדוֹת, וְהַשְּׁלוֹם
שְׁבִינִיהֶם, בְּדַלְקָמֶן בְּסֻמוּף (אוֹת ג')^{כו}, וּבִזְכוּת
הָאֲחַדוֹת וְהַשְּׁלוֹם שְׁבִינִיהֶם, לֹא יֵאָרֵעַ לָהֶם
שׁוּם פֶּגַע רַע^ט.

צִיּוֹנִים וּמִקְוֹדוֹת

[ולא אמר רק 'מגיד דבריו וגו' לא עשה כן לכל
גוי], משמע דמיירי על ב' ענינים. ומוכח שמייירי על
דבר שקבלו מחמת קבלת התורה. לכן ביאר המדרש,
ש'לא עשה כן לכל גוי' קאי דווקא על הדגלים [ולא
על חילוק אחר שבין ישראל לאומות], שהלא זכו
לכך מחמת קבלת התורה, וכמבואר במדרש הנ"ל,
ולפי זה מתפרש הפסוק היטב, 'לא עשה כן לכל גוי'
- לא תיקן להם דגלים כמו שתיקן לישראל, והטעם
לזה הוא, 'ומשפטים בל ידעו' - לפי שהגוים לא
קיבלו עליהם את התורה, ורק בזכות התורה זכו
ישראל לדגלים. [ולהלן בהמשך הדרוש מבאר רבנו
שזוהו גם פירוש תחילת הפסוק 'מגיד דבריו ליעקב',
ש'רומז על הדגלים, שמסוך הקב"ה ליעקב קודם
מיתתו]. כ. זה לשונו, 'איש על דגלו', זה
שאמר הכתוב (איוב לו, ג) 'אשא דעי למרחוק
ולפועלי אתן צדק', לא היה צריך לומר אלא 'איש
על דגלו יחנו בני ישראל', ומה תלמוד לומר
'באותות', אלא בשעה שנפטר יעקב אבינו מן
העולם, אמר לבניו 'ושכבתי עם אבותי' (בראשית מז,

יח. זה לשון רבינו שם, וזה הטעם שאמרו במדרש
הנ"ל, שבשעת מתן תורה שראו ישראל המלאכים
שהיו עושים דגלים נתאוו לגדלים, והקב"ה אמר
למשה לך ועשה אותם דגלים וכו', שהרי כתיב
(שמות יח, כג) 'איש על מקומו יבא בשלומו, וכשכל
אחד מכיר את מקומו, מתקיים השלום ואין מחלוקת
וכו', ומלאכי השרת שיש שלום ביניהם נעשו דגלים,
ואף ישראל נתאוו לדגלים, כדי שיהיה שלום ביניהם
וכו'. יט. כמו שכתב רבינו שם וזה לשונו, וכן
בלעם כשראה אותם דגלים, אמר מי יוכל ליגע באלו,
דהואיל שאין מחלוקת ביניהם, שעשוים דגלים
מובדלים כל אחד לפי מקומו, אין דבר רע פוגע
בהם, כי שורש השטן הוא מערוב, והשלום הוא כלי
מחזיק ברכה, ואין שטן ואין פגע רע. ובדברי
רבינו מתורצת הקושיא הראשונה, מנין לו לבעל
המדרש, שדוד המלך התכוין בפסוק 'לא עשה כן
לכל גוי' בדוקא על הדגלים, ולא על דבר אחר, כמו
התורה וכו'. שמכפל הלשון שבפסוק שאמר 'לא
עשה כן לכל גוי' וחזר ואמר 'ומשפטים בל ידעו'

שלא די שלא רצו לקבל החקים שהם מבלי טעם, אלא אף המשפטים שהם דברים שאלמלא לא נכתבו, ראויים הם לפתב, כמו שפתב רש"י על פסוק (ויקרא

שהודיע ליעקב מה שהיה רוצה לצוות לישראל, כדי שיעקב גם פן יחלקם כד. ואחר כך פשיצאו ממצרים, צוה להם חקיו ומשפטיו, לאפוקי האמות,

זרע שמשון המבאר

בין החוקים ובין המשפטים, לאפוקי - להוציא ולמעט את האמות, שלהם לא הגיד הקב"ה החוקים והמשפטים, לפי שלא די - לא זו בלבד, שלא רצו האומות לקבל עליהם את החקים של הקב"ה, שהם מצוות מבלי טעם - שטעמם אינו מובן בשכל האנושי²¹, אלא אף המשפטים, שהם דברים - מצוות, שאם לא היה הקב"ה מצוה אותנו עליהם בפירושו, ולא היה כותב אותם בתורה ראויים הם לפתב - היה ראוי לנו לקיימם כאילו נכתבו, לפי שיש בהם טעם וסברא, והשכל מחייב לנהוג כן²², כמו שפתב רש"י²³ על הפסוק

הכוונה שיחנו לפי האותות שמסר להם יעקב אביהם קודם מיתתו²⁴.

וזהו מה שכתוב בתהלים 'מגיד דבריו ליעקב' - אבינו, שהקב"ה הודיע ליעקב אבינו, את דבריו, והיינו מה שהיה רוצה לצוות לישראל במדבר, שיהיו מחולקים לפי סדר הדגלים, כדי שיעקב גם פן יחלקם כד בנשיאת ארונו²⁵.

הגוים לא רצו לקבל אפילו המשפטים שטעמם מובן בשכל האנושי

ואחר כך, פשיצאו ישראל ממצרים, צוה להם הקב"ה במתן תורה חקיו ומשפטיו לישראל. והפסוק דקדק לכתוב בדוקא 'לישראל', שרק להם צוה הקב"ה

ציונים ומקורות

בדבר הזה, שמעצמן הן מכירין דירתן, למה שצוואת אביהן בידם היאך לשרות בדגלים, איני מחדש עליהם דבר, שכבר יש להם טכסין מן יעקב אביהן, כשם שהקיפו את מטתו כך יקיפו את המשכן, מנין שכך כתיב 'איש על דגלו'. כג. לשון הפסוק, 'איש על דגלו באחת לבית אבתי יחנו בני ישראל מנגד סביב לאהל מועד יחנו'. כב. והובא ברש"י (במדבר ב. ב), וכתב, שציווה יעקב שיהודה ויששכר וזבולן ישאוהו מן המזרח, וראובן ושמעון וגד מן הדרום וכו'. כג. רבינו מחדש, שמה שצויה יעקב לבניו לישא את ארונו בסדר זה, היה לפי שידע ברוח קדשו שבסדר זה עתידים בני ישראל להיות מסודרים במדבר. ולא כפי שהיה אפשר לפרש את המדרש שנחומא, שאדרבה, מה שהתחלקו בסדר זה במדבר, היה מפני שכבר סודרו כך בנשיאת ארונו של יעקב. [אמנם משפטיהם לשון המדרש נחומא ואם תעשו כן וטענתם את מטתי כשם שצויתי אתכם, הקדוש ברוך הוא עתיד להשרות אתכם דגלים דגלים, משמע שמפני שנשאו את יעקב, זכו לדגלים במדבר]. כד. כמו איסור אכילת חזיר, ואיסור לבישת שעטנו וכו'. כה. כמו גזל ועירות וכו' [וראה הערה הבאה]. כו. לשון רש"י, 'את משפטי תעשו', אלו דברים האמורים בתורה במשפט,

ל וכו', וכן הוא אומר (שם נ, יב-ג) 'ויעשו בניו לו כן כאשר צום. וישאו אותו בניו ארצה כנען וכו', והיאך צום, אמר להם, יהודה ויששכר וזבולן יטענו מטתי מן המזרח, ראובן ושמעון וגד יטענו מן הדרום, דן ואשר ונפתלי יטענו מן הצפון, בנימין אפרים ומנשה יטענו מן המערב, יוסף אל יטעון, למה שהוא מלך ואתם צריכין לחלוק לו כבוד, לוי אל יטעון, למה שעתידין לישא את הארון, ומי שטוען את ארונו של חי העולמים לא ישא ארונו של מת, ואם תעשו כן וטענתם את מטתי כשם שצויתי אתכם, הקדוש ברוך הוא עתיד להשרות אתכם דגלים דגלים, כיון שנפטר טענו אותו כשם שצוה שיתענו אותו, מנין שכן כתיב 'ויעשו בניו לו כן כאשר צום', מה כתיב אחריו 'וישאו אותו בניו ארצה כנען', כיון שיצאו ישראל ממצרים, אמר הקדוש ברוך הוא הרי השעה שיעשו דגלים, כשם שבשרן אביהן שהן עתידין לעשות דגלים דגלים, מיד אמר הקדוש ברוך הוא למשה, משה עשה אותם דגלים לשמי, מיד עמד משה והתחיל מיצר, אמר עכשיו עתידה מחלוקת להנתן בין השבטים, אמר אומר לשבט יהודה לשרות במזרח, הוא אומר לא, אי אפשר לי אלא בדרום, וכן אחרים כיוצא בו שבט ושבט, אמר ליה הקדוש ברוך הוא למשה, משה מה אכפת לך, הם אינן צריכין לך

(שם כ, יג). אָמְרוּ לוֹ, הוּא יִרְשָׁה שְׁהוֹרִישׁ לָנוּ אֲבִינוּ 'וְעַל חֶרֶבְךָ תַחֲיֶה' (בראשית כו, מ). וְעִמּוֹן וּמוֹאָב הַשְּׂבִיבוּ, שְׁעַקְרָם בָּא מִהֲנֵאוּף, כְּדִכְתִּיב (שם יט, לו) 'וְתַהֲרִינָה שְׂתֵי בְנוֹת לוֹט מֵאֲבִיהֶן, וְלֹא רָצוּ לְקַבֵּל 'לֹא תִנְאֵף' (שמות שם). וְיִשְׁמַעְאֵל לֹא רָצָה לְקַבֵּל 'לֹא תִגְנֹב' (שמות שם), מִשׁוֹם

יח, ד) 'אֵת מִשְׁפָּטֵי תַעֲשׂוּ וְאֵת חֻקֵּי תִשְׁמְרוּ' וְכו', גַּם אֵלוֹ לֹא רָצוּ לְקַבֵּל, כְּדֹאִיתָא בִּילְקוּטָא (שמעוני יתרו רמו רפו), 'אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ' (שמות כ, ב), שְׂבִשְׁנֵת־גִּלְגָּלָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל בְּנֵי עֵשׂוֹ וְאָמַר לָהֶם, מְקַבְּלִים אַתֶּם אֵת הַתּוֹרָה. אָמְרוּ לוֹ, מִה כְּתִיב בָּהּ. אָמַר לָהֶם, לֹא תִרְצַח

זֶרַע שְׁמוֹנוֹן הַמִּבְּאֵר

(מ) 'וְעַל חֶרֶבְךָ תַחֲיֶה' - חִיּוֹתְךָ וּפְרִנְסַתְךָ יָבוֹאוּ לָךְ עַל יְדֵי לַסְטוּיּוֹת וּרְצִיחָה¹², וְלֹכֵן אֵינְךָ אֲנוּ יְכוּלִים לְקַבֵּל עֲלֵינוּ אֵת הַתּוֹרָה, שֶׁהֵי אֵינְנוּ יְכוּלִים לַחֲיּוֹת בְּלִי רְצִיחָה. וְעִמּוֹן וּמוֹאָב הַשְּׂבִיבוּ לְהַקְבִּי"ה כִּשְׂבָא לִיתֵן לָהֶם אֵת הַתּוֹרָה, שְׁעַקְרָם - רֵאשִׁיתֶם וּשְׂרָשָׁם, בָּא מִהֲנֵאוּף - שׁוֹקְנֵיהֶם עִמּוֹן וּמוֹאָב, נוֹלְדוּ מִמַּעֲשֵׂה הַנִּיאוּף שֶׁל לוֹט וּבְנוֹתָיו, כְּדִכְתִּיב (שם יט, לו) 'וְתַהֲרִינָה שְׂתֵי בְנוֹת לוֹט מֵאֲבִיהֶן, וְלֹכֵן לֹא רָצוּ לְהַפְרִד מִמֶּדֶת הַנִּיאוּף הַמוֹשְׁרֶשֶׁת בָּהֶם, וְלֹא רָצוּ לְקַבֵּל אֵת הַתּוֹרָה שֶׁכְּתוּב בָּהּ (שמות שם) 'לֹא תִנְאֵף'. וְיִשְׁמַעְאֵל לֹא רָצָה לְקַבֵּל

(ויקרא יח, ד) 'אֵת מִשְׁפָּטֵי תַעֲשׂוּ וְאֵת חֻקֵּי תִשְׁמְרוּ' וְכו', מִכֹּל מְקוֹם, גַּם מִשְׁפָּטִים אֲשֶׁר לֹא רָצוּ הָאוֹמוֹת לְקַבֵּל - לְהַצְטוּת בָּהֶם מִהַקְבִּי"ה, כְּדֹאִיתָא בִּילְקוּטָא (שמעוני יתרו רמו רפו)¹³, עַל הַפְּסוּק 'אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ' (שמות כ, ב). שְׂבִשְׁנֵת־גִּלְגָּלָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל בְּנֵי עֵשׂוֹ וְאָמַר לָהֶם - שְׂאֵל אֹתָם, הֲאֵם מְקַבְּלִים אַתֶּם אֵת הַתּוֹרָה. אָמְרוּ לוֹ, מִה כְּתִיב בָּהּ - מִה כְּתוּב בַּתּוֹרָה שֶׁאֵתָּה חֲפִץ לִיתֵן לָנוּ, אָמַר לָהֶם כְּתוּב בָּהּ (שם כ, יג)¹⁴ 'לֹא תִרְצַח'. אָמְרוּ לוֹ בְּנֵי עֵשׂוֹ לְהַקְבִּי"ה, הֵי מִדַּת הַרְצִיחָה, הוּא יִרְשָׁה שְׁהוֹרִישׁ לָנוּ אֲבִינוּ עֵשׂוֹ, שֶׁבְּרַכּוֹ יִצְחָק אֲבִיו (בראשית כו,

צִיּוֹנִים וּמְקוֹדוֹת

לָהֶם 'לֹא תִרְצַח' (שמות כ, יג), אָמְרוּ לוֹ, הוּא יְרוּשָׁה שְׁהוֹרִישׁ לָנוּ אֲבִינוּ 'וְעַל חֶרֶבְךָ תַחֲיֶה' (בראשית כו, מ), נִגְלָה עַל בְּנֵי עִמּוֹן וּמוֹאָב, אָמַר לָהֶם, מְקַבְּלִים אֵת הַתּוֹרָה, אָמְרוּ לוֹ, מִה כְּתִיב בָּהּ, אָמַר לָהֶם 'לֹא תִנְאֵף' (שם), אָמְרוּ לוֹ, וְהֵלֵךְ כּוֹלֵן בְּנֵי מִנְאֵפִים הֵן, שֶׁנֶּאֱמַר (שם יט, לו) 'וְתַהֲרִינָה שְׂתֵי בְנוֹת לוֹט מֵאֲבִיהֶן, נִגְלָה עַל בְּנֵי יִשְׁמַעְאֵל, אָמַר לָהֶם, מְקַבְּלִין אַתֶּם עֲלֵיכֶם הַתּוֹרָה, אָמְרוּ לוֹ, מִה כְּתִיב בָּהּ, אָמְרוּ לוֹ 'לֹא תִגְנֹבוּ' (שמות שם), אָמְרוּ לוֹ, זֶה בְּרַכָּה שֶׁנִּתֵּן לָנוּ אֲבִינוּ, שֶׁנֶּאֱמַר 'וְהוּא יִהְיֶה פְּרָא אֲדָם', וְכִתִּיב (בראשית מ, טו) 'כִּי גֹנֵב גֹּנְבָתִי, וְכִשְׂבָא אֲצֵל יִשְׂרָאֵל, מִמִּינִי אֲשֶׁר דַּת לִמּוֹ' (דברים לג, ב), פִּתְחוּ כּוֹלֵם וְאָמְרוּ 'כֹּל אֲשֶׁר דָּבַר ה' נַעֲשֵׂה וְנִשְׁמָע' (שמות כד, ז). כִּט. לִשׁוֹן הַפְּסוּק, 'לֹא תִרְצַח לֹא תִנְאֵף לֹא תִגְנֹב לֹא תַעֲנֶה כְּרִצְף עַד שְׁקָר'. פ. לִשׁוֹן הַפְּסוּק, 'וְעַל חֶרֶבְךָ תַחֲיֶה' וְאֵת אַחֲיֶיךָ תַעֲבֹד וְהִיָּה פֶּאֶשׁ תְּרִיד וּפְרָקָת עֲלוֹ מֵעַל צְנֹאֲרֶךְ. פ.א. עַל פִּי מִדְרַשׁ שֶׁכֵּל טוֹב (בראשית כו, מ). פ.ב. לִשׁוֹן הַפְּסוּק, 'וְתַהֲרִינָה שְׂתֵי בְנוֹת לוֹט מֵאֲבִיהֶן'.

שָׂאֵלוּ לֹא נֶאֱמַרְנוּ, הֵי כְּדָאֵי לֵאמֹר. וְאֵת חֻקֵּי תִשְׁמְרוּ, דְּבָרִים שְׁהֵם גְּזִירַת הַמֶּלֶךְ, שִׁיעַר הַרַע מִשִּׁיב עֲלֵיהֶם, לְמַה לָּנוּ לְשׁוֹמְרוֹן, וְאוֹמוֹת הָעוֹלָם מִשִּׁיבֵין עֲלֵיהֶם, כְּגוֹן אֲכִילַת חֲזִיר, וְלִבִּישַׁת שַׁעֲטָנִי, וְטַהֲרַת מִי חֲטָאָה, לִכְךָ נֶאֱמַר 'אֲנִי ה' גְּזִרְתִּי עֲלֵיכֶם, אֵי אַתֶּם רְשָׁאִים לְהַפְטֹר, ע"כ. וְזֶה לִשׁוֹן הַגְּמָרָא (יומָא סו, ב), תְּנוּ רַבְנָן, 'אֵת מִשְׁפָּטֵי תַעֲשׂוּ, דְּבָרִים שֶׁאֵלֵמְלֵא נִכְתְּבוּ דִין הוּא שִׁיכְתְּבוּ, וְאֵלוֹ הֵן, עֲבוּדָה זָרָה, וְגִלּוּי עֲרִיּוֹת, וְשִׁפְכוֹת דַּמִּים, וְגִזְלָה, וּבְרַכַּת הַשֶּׁם. וְאֵת חֻקֵּי תִשְׁמְרוּ, דְּבָרִים שֶׁהִשְׁטֵן וְאוֹמוֹת הָעוֹלָם מִשִּׁיבֵים עֲלֵיהֶן, וְאֵלוֹ הֵן, אֲכִילַת חֲזִיר, וְלִבִּישַׁת שַׁעֲטָנִי, וְחֲלִיצַת יָבְמָה, וְטַהֲרַת מְצוּרַע, וְשַׁעֲרֵי הַמִּשְׁתַּלַּח, וְשִׂמְאָה תֵּאֱמַר מַעֲשֵׂה תוֹהוֹ הֵם, תִּלְמוּד לומר 'אֲנִי ה', אֲנִי ה' חֻקֵּיךָ, וְאֵינְךָ לֶךְ רֶשֶׁת לְהַרְהֵר בְּהֵן. כ.ז. לִשׁוֹן הַפְּסוּק, 'אֵת מִשְׁפָּטֵי תַעֲשׂוּ וְאֵת חֻקֵּי תִשְׁמְרוּ' לְלֶקֶת בָּהֶם אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם'. כ.ח. לִשׁוֹן הִילְקוּטָא, 'וְיֹאמַר ה' מִסִּינֵי בֵּא' (דברים לג, ב), נִגְלָה עַל בְּנֵי עֵשׂוֹ הַרְשַׁע, וְאָמַר לָהֶם, מְקַבְּלִים אַתֶּם עֲלֵיכֶם אֵת הַתּוֹרָה, אָמְרוּ לוֹ, מִה כְּתִיב בָּהּ, אָמַר

קְרָאם 'יִשְׂרָאֵל' לְשׁוֹן חֲשִׁיבוֹת (ראה זוהר פְּרֻשַׁת בַּלַּק רי, ב). וְלָכֵן צִוָּה לָהֶם הַדְּגָלִים, 'וְלֹא עָשָׂה כֵן' וְכו', מִשׁוֹם 'וּמִשְׁפָּטִים' וְכו'.

הַבְּרָכָה שֶׁפָּרְכוּ אָבִיו 'וְהוּא יְהִי פָּרָא אָדָם' וְכו' (בראשית טז, יב).
וְיִשְׂרָאֵל קָבְלוּ הַכֹּל 'חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים', וּמִשׁוֹם הָכִי,

זֶרַע שְׁמִשׁוֹן הַמִּבְּאֵר

הַחֲשִׁיבוֹת, וְלֹא קְרָאם 'יעקב', לְפִי שֶׁהֵשֵׁם 'יִשְׂרָאֵל' מוֹרָה עַל הַמְּדֻרְגָה הָעֲלִיוֹנָה שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל¹⁵.

וְלָכֵן - לְפִי שֶׁהִסְכִּימוּ יִשְׂרָאֵל לְקַבֵּל עַל עֲצָמָם הַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים, וְכִשְׁנִיתָה לָהֶם הַתּוֹרָה בְּאוֹ מַחְנוֹת מְלֹאכִים, וְנִתְאוּוּ יִשְׂרָאֵל שִׁיחִיהָ לָהֶם דְּגָלִים כְּמוֹתָם, וּבִזְכוּת שֶׁקִּיבְלוּ הַתּוֹרָה, צִוָּה לָהֶם הַקְּב"ה הַדִּיבּוּר שֶׁל הַדְּגָלִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב 'מִגִּיד דְּבָרָיו לְיעֲקֹב'. 'וְלֹא עָשָׂה כֵן' וְכו' לְכָל גּוֹי, שֶׁלְּגוּיִם לֹא תִּיקֵן הַקְּב"ה דְּגָלִים¹⁶, מִשׁוֹם 'וּמִשְׁפָּטִים' וְכו' בְּלִי דְעֵינָם, שֶׁלֹּא מִסֵּר לָהֶם אֶף אֶת מִשְׁפָּטֵי הַתּוֹרָה, שֶׁהִרִי לֹא רָצוּ הַגּוֹיִם לְקַבֵּל אֶת הַמִּשְׁפָּטִים הַמּוֹבְנִים, וּמְכַל שֶׁכֵּן שֶׁלֹּא קִיבְלוּ אֶת הַחֻקִּים שֶׁאֵינָם מוֹבְנִים¹⁷.

צִיּוּנִים וּמִקּוּדוֹת

תְּרִין דְּרָגִין אֵינֻן [מְכַל מְקוֹם הֵם שְׁתֵּי מְדֻרְגוֹת], דְּהֵא דְּרָגָה עֲלֵאָה יִשְׂרָאֵל הוּא [שֶׁהַמְּדֻרְגָה הָעֲלִיוֹנָה הִיא 'יִשְׂרָאֵל', וְהַמְּדֻרְגָה הַתַּחְתּוֹנָה הִיא 'יעקב']. נִרְאָה שְׁכוּנוֹת רִבִּינוּ כִּאֵן לְבֵאֵר, שֶׁאֵף שִׁישׁ לּוֹמֵר שֶׁהֵטַעַם שֶׁאֲצַל 'חֻקִּיו וּמִשְׁפָּטֵיו' נִקְטַ הַפְּסוּק 'יִשְׂרָאֵל', הוּא כְּדִי לְהַדְגִישׁ שֶׁהִסְפִּיא שֶׁל הַפְּסוּק, חֲלוּק מֵהִרְיָא, שֶׁהִרְיָא מְדַבֵּר מִיעֲקֹב אֲבִינוּ וְכִמוּ שְׁבִיאָר רִבִּינוּ, וְאֵילוּ בְּסִיפֵא הַכוּוֹנָה לְעַם יִשְׂרָאֵל, מְכַל מְקוֹם יֵשׁ לּוֹמֵר בְּזֶה גַם טַעַם נּוֹסֵף, שֶׁהַפְּסוּק נִקְטַ בְּדוּקָא 'יִשְׂרָאֵל' עַל שֶׁם חֲשִׁיבוֹתָם שֶׁקִּיבְלוּ עֲלֵיהֶם לֹא רַק הַמִּשְׁפָּטִים הַמּוֹבְנִים, אֲלֵא גַם הַחֻקִּים שֶׁאֵינָם מוֹבְנִים. ¹⁵ וְנִרְאָה שֶׁלְּפִי זֶה, מֵה שֶׁנֶּאֱמַר בַּפְּסוּק 'וְלֹא עָשָׂה כֵן לְכָל גּוֹי וּמִשְׁפָּטִים בְּלִי דְעֵינָם', פִּירוּשׁ 'כֵּן' הוּא מוֹסֵב עַל 'דְּבָרָיו' שֶׁבַּפְּסוּק הַקּוֹדֵם, שֶׁהֵם הַדְּגָלִים כְּמוֹ שֶׁהִתְבָּאֵר, וְלִמָּה לֹא תִּיקֵן לָהֶם דְּגָלִים, לְפִי שֶׁמִּשְׁפָּטִים בְּלִי יִדְעוּם שֶׁלֹּא קִיבְלוּ עֲלֵיהֶם אֶת הַתּוֹרָה, כְּנ"ל. ¹⁶ וּמוֹבֵן הֵטֵב מְדוּעַ דְּרִשׁוּ כוּוֹנַת הַפְּסוּק עַל עֲנִין הַדְּגָלִים, שֶׁכֵּךְ נִתְיַשְׁבוּ כֹּל הַדְּקוּקִים שֶׁבַּלְשׁוֹנוֹת הַפְּסוּקִים, שֶׁבַּחֲחִילָה אִמְר הַכְּתוּב 'מִגִּיד דְּבָרָיו לְיעֲקֹב', שֶׁבִּשְׁמֵם 'יעקב' נִרְמַז מֵה שֶׁגִּילָה הַקְּב"ה אֶת עֲנִין הַדְּגָלִים

הַתּוֹרָה מֵאֵת הַקְּב"ה, מִשׁוֹם שֶׁכָּתוּב בָּהּ (שם) 'לֹא תִגְנֹב', מִשׁוֹם הַבְּרָכָה שֶׁפָּרְכוּ - שֶׁהִרְיָא¹⁸ אָבִיו יִשְׁמַעֵאל בֶּן אֲבֵרָהם 'וְהוּא יְהִי פָּרָא אָדָם יְדוּ בְּכָל' (בראשית טז, יב), וְהֵינּוּ שִׁיחִיהָ לְסִטִּים וְגַנְבִּים, וְלֹא רָצוּ לְהַפְרִד מִכַּח הַגְּנִיבָה שֶׁהוֹרֵשׁ בָּהֶם. וְהִרִי מְבוֹאֵר, שֶׁאֵף אִיסוּר הַרְצִיחָה הַנִּיאוּף וְהַגְּנִיבָה, שֶׁהֵם 'מִשְׁפָּטִים' שֶׁטַעַמָּם מוֹבֵן לְשֶׁכֵּל הָאֲנוּשִׁי, לֹא רָצוּ הָאוֹמוֹת לְקַבֵּל עֲלֵיהֶם.

וְיִשְׂרָאֵל לֹא הִתְנַהְגּוּ כְּשֶׁאֵר הָאוֹמוֹת, אֲלֵא הֵם קָבְלוּ עֲלֵיהֶם אֶת הַכֹּל - כֹּל הַמִּצְוֹת הַכְּתוּבוֹת בַּתּוֹרָה, בֵּין הַחֻקִּים, וּבֵין הַמִּשְׁפָּטִים, וְאֵף שֶׁאֵין זֶה בְּדֶרֶךְ הַטַּבַּע, שִׁיקְבַל הָאָדָם עַל עֲצָמוֹ מִצְוֹת שֶׁאֵינָן מוֹבְנוֹת בְּשֶׁכֵּל. וּמִשׁוֹם הָכִי, קְרָאָם דוּד הַמֶּלֶךְ בַּפְּסוּק זֶה בִּשְׁמֵם 'יִשְׂרָאֵל' שֶׁהוּא לְשׁוֹן

¹⁵ פִּירְשׁוּנוּ כֵּן, לְפִי שֶׁלֹּא כָּתוּב בַּתּוֹרָה שִׁישְׁמַעֵאל בְּרַךְ אֶת צִאצְאָיו בְּבִרְכָה זֹאת, אֲלֵא שֶׁהַקְּב"ה אִמְר לְאֲבֵרָהם שִׁישְׁמַעֵאל יְהִי פָּרָא אָדָם וְגו'. וְהַנּוֹסַחָא בְּמַכִּילְתָא (יִתְרוֹ, מִסַּכְתָא דְּבַחֲדָשׁ פְּרָשָׁה ה) הִיא, אִמְרו לּוֹ, כְּזוֹ הַבְּרָכָה נִתְבָּרַךְ אֲבִינוּ, דְּכָתִיב 'וְהוּא יְהִי פָּרָא אָדָם' וְכו', ע"כ. וְנוֹסַחַת הַסְּפָרִי (פְּרֻשַׁת זוֹאֵת הַבְּרָכָה פִּיסְקָא שְׁמַג) הִיא, אִמְרו לּוֹ, כֹּל עֲצָמָם אֲבִיהֶם לִיסִטִּים הִי, שֶׁנֶּאֱמַר 'וְהוּא יְהִי פָּרָא אָדָם'. ¹⁶ לְשׁוֹן הַפְּסוּק, 'וְהוּא יְהִי פָּרָא אָדָם יְדוּ בְּכָל כָּל בּוֹ וְעַל פְּנֵי כָל אֲחָיו וְשִׁפְנֵי'. וְהֵנָּה רִשׁוּי שֶׁם פִּירֵשׁ 'פָּרָא אָדָם', אוֹהֵב מְדַבְּרוֹת לְצוּד חַיּוֹת. אִמְנַם מֵהִילְקוּט נִרְאָה שֶׁסּוֹבֵר, שֶׁפָּרָא אָדָם הוּא עֲנִין גְּנִיבָה. אוֹלַם יֵשׁ לּוֹמֵר, שֶׁעִיקָר כוּוֹנַת הִילְקוּט הִיא עַל הַמִּשְׁךְ הַפְּסוּק 'יְדוּ בְּכָל' שֶׁפִּירְשׁוּ רִשׁוּי, לְסִטִּים. ¹⁷ כְּמִבּוֹאֵר בְּזוּהַר (פְּרֻשַׁת בַּלַּק רי, ב) וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, אֲלֵא אִמְר רַבִּי יוֹסִי, תְּרִין דְּרָגִין אֵינֻן [שְׁתֵּי מְדֻרְגוֹת הֵן] יְעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל, בְּקַדְמִיתָא יְעֲקֹב, וּלְבַתְרֵי יִשְׂרָאֵל [בְּתַחֲלִילָתוֹ כְּשֶׁהוּא בְּמִדְרָגָה קְטָנָה נִקְרָא 'יעקב', וְלֵאחֲרָי מְכַאֵן כְּשֶׁעֲלָה לְמִדְרָגָה גְּבוּהָ יוֹתֵר נִקְרָא 'יִשְׂרָאֵל'], וְאֵף עַל גַּב דְּכוּלָא חַד [וְאֵף עַל פִּי שֶׁהִכֵּל אַחַד, שִׁיעֲקֹב נִקְרָא יִשְׂרָאֵל, וְיִשְׂרָאֵל נִקְרָא יְעֲקֹב].

 ציונים ומקורות

רצו לקבלה. 'לא עשה כן לכל גוי', היינו על הדגלים שנרמזו בתחילת הפסוק. 'ומשפטים בל ידעום', היינו נתינת טעם מפני מה לא קבלו הגוים את הדגלים, שהיות שהם לא קבלו על עצמם אף את משפטי התורה המובנים על פי השכל, מחמת כן לא זכו לקבל את הדגלים, שהרי בני ישראל זכו לכך רק מחמת קבלת התורה, והם שלא קבלו את התורה, לא זכו לדגלים.

ליעקב אבינו קודם מיתחו. 'חקיו ומשפטיו לישראל', היינו החוקים והמשפטים של מצוות התורה שמסרן הקב"ה לישראל. [ומובן היטב כפל ושינוי הלשונות שבפסוק, דבריו - היינו ענין הדגלים, חקיו - היינו החוקים שאינם על פי השכל. משפטיו - היינו דברים שאף השכל מחייבם] ובדוקא קראם כאן 'ישראל' לשון חשיבות משום שקבלו את התורה, ולא עשו כאומות העולם שלא

לומדים זרע שמשון ורואים ישועות

ספר תולדות שמשון
על מסכת אבות

הספר שמחולל פלאות. אלפים נושעו בהבטחתו.

ישראל 02-80-80-500 ארה"ב 347-496-5657

מתוך ברכת
והבטחת הרב המחבר

רבנו שמשון חיים נחמני זלה"ה

בבקשתו ותחינתו

בהקדמת ספריו 'זרע שמשון' ו'תולדות שמשון'

'למען אחי רעי ותלמידי ישאו את שמי על שפתם, ועל הטוב יזכר שמי בפייהם אחר מותי, כאשר בעשר לשונות של תפילה אני מחלה פניהם, ובעל הגמול ישלם במיטב חי אריכי ומזוני טפי לגומלי חסדים טובים.'

* * *

'כאשר אני מחלה פניהם בעשר לשונות של תפילה לברור המנה היפה אשר ייטב בעיניהם בחידושים הללו, ובפרט אחרי מותי כי לימודם יהיה לי להשיב נפש ולעידון רוח ולזכות נשמתי, וצדקה תהיה להם וצדקתם תעמוד להם לאכול בעוה"ז ולשבוע בעוה"ב, ובעל הגמול ישלם בזכות זה שכר טוב לגומלי חסד של אמת במותב תלתא, בני חיי ומזוני טבי.'

* * *

'ובעל הגמול ישלם בזכות זה שכר טוב לגומלי חסד של אמת במותב תלתא, בני חיי ומזוני טבי.' 'ועיניכם תראינה בניס בני בניס כשתילי זיתים סביב לשולחנכם, חכמים ונבונים, ובתים מלאים כל טוב, גם עושר גם כבוד לא יסופו מזרעכם.'

• מספרי רבנו שיצאו לאור על ידי 'האיגוד העולמי להפצת תורת זרע שמשון' •
לפרטים: ארץ ישראל 05271-66450 * 02-80-80-500 ארה"ב 347-496-5657